

การทำ

คำร้องคดีฝ่ายเดียว

คำให้การ

คำให้การและฟ้องแย้ง

สุมิตรชัย หัตถสาร

1. กฎหมาย : มีกฎหมายใช้บังคับอยู่เป็นการทั่วไป
2. ข้อพิพาท : เกิดจากการกระทำของบุคคลที่ฝ่าฝืนฯ
3. พยานหลักฐาน : มีพยานหลักฐานที่จะใช้ในการพิสูจน์
4. คำคู่ความ : การนำเสนอคำฟ้อง/คำให้การต่อศาล
5. ข้อเท็จจริง : การนำข้อเท็จจริงมากล่าวอ้างสนับสนุนคำฟ้อง/
คำให้การ
6. การนำสืบพยานหลักฐาน : เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง
7. การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง : เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติ
8. การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง : ซึ่งขาดคดีไปตามข้อเท็จจริง
9. การบังคับคดี : บังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

การทำ
คำร้องขอ
(คดีฝ่ายเดียว)

- ป.วิ.พ.มาตรา ๕๕ บัญญัติว่า “เมื่อ.....บุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบจะเสนอคดีของตนต่อศาล
- กรณีที่กฎหมายกำหนดให้การกระทำบางอย่างต้องได้รับอนุญาต หรือได้รับการรับรองจากศาลก่อน

หลักกฎหมาย

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า

ในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้ใช้ข้อบังคับต่อไปนี้

(๑) ให้เริ่มคดีโดยยื่นคำร้องขอต่อศาล

การเรียบเรียงคำร้องขอ

๑. สถานะของผู้ร้อง

- ในฐานะผู้ทรงสิทธิ

๒. สิทธิที่จะใช้ตามกฎหมาย

- สิทธิที่ได้มาตามกฎหมาย เช่น สิทธิในมรดก , สิทธิในกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรบักษ์ ฯลฯ
- สิทธิที่จะปกครองผู้เยาว์

๓. เหตุขัดข้องในการใช้สิทธิ

๔. คำขอให้ศาลมีคำสั่ง

(๓)

คำร้อง

ขอเป็นผู้จัดการมรดกฯ

คดีหมายเลขดำที่ _____/๒๕๕๓

คดีหมายเลขแดงที่ _____/๒๕

ศาล _____ จังหวัดลพบุรี

วันที่ ๑๓ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ความ _____ แห่ง _____

โจทก์

ระหว่าง

นาย กอ ไก่ ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก (ไม่มีพินัยกรรม)

ของนาย ขอ ไช่

ผู้ร้อง

จำเลย

ข้าพเจ้า

นาย กอ ไก่

ผู้ร้อง

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ รับจ้าง
เกิดวันที่ - เดือน - พ.ศ. - อายุ ๑๑ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๒๒๒
หมู่ที่ - ถนน บรมราชชนนี ตรอก/ซอย บรมราชชนนี ๓๐
ใกล้เคียง - ตำบล/แขวง ศาลาธรรมสพน์
อำเภอ/เขต ทวีวัฒนา จังหวัด กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ ๐๒-๐๐๐๐๐๐
ขอยื่นคำร้องมีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้ร้องเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ขอ ไข่ รายละเอียดปรากฏตามทะเบียน

สถานะผู้ร้องและความเป็นทายาท

บ้าน ดังสำเนาเอกสารท้ายคำร้อง หมาย ๑

ข้อ ๒. เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๘ นาย ขอ ไข่ ได้ถึงแก่ความตายด้วยโรคชรารายละเอียด

ปรากฏตามใบมรณบัตร ดังสำเนาเอกสารท้ายคำร้อง หมาย ๒ และขณะที่ถึงแก่ความตาย ผู้ตายมีภุมิลำเนา

สาเหตุการตายและภุมิลำเนาผู้ตาย

อยู่ ณ บ้านเลขที่ ๒๓๔ แขวงบางอ้อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

บิดามารดาของผู้ตายได้ถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว ผู้ตายมีทายาทซึ่งมีชีวิตรอยู่ ๕ คน รายละเอียด

ปรากฏตามบัญชีเครือญาติ ดังสำเนาเอกสารท้ายคำร้อง หมายเลข ๓

ใครเป็นทายาท

ข้อ ๓. ผู้ตายมีทรัพย์สินมรดก คือ ที่ดิน โฉนดเลขที่ ๕๕๕๕ เลขที่ดิน ๔๔๔ ตำบลน้ำริน อำเภอ

เมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน ๑ แปลง และไม่ปรากฏว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรม หรือตั้งผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดก

ไว้

ทรัพย์สินมรดกมีอะไรบ้าง

ข้อ ๔. ผู้ร้องมีเหตุขัดข้องในการจัดการมรดก กล่าวคือ เมื่อผู้ร้องไปยื่นขอจดทะเบียนรับโอน

ที่ดินอันเป็นมรดกของผู้ตาย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดตากแล้ว ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ได้แจ้งผู้ร้องว่าต้องให้

ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้

เหตุขัดข้องในการจัดการมรดก

ผู้ร้องไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ หรือบุคคล

ล้มละลาย ผู้ร้องจึงขอศาลได้โปรดมีคำสั่งไต่สวนคำร้อง และตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ขอ ไข่

ผู้ตายต่อไปด้วย

คุณสมบัติของผู้ร้องต้องห้ามหรือไม่

ควรมีครบแล้วแต่จะโปรด

ทนายผู้ร้อง

คำร้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า นายอนก จันตา ทนายผู้ร้องเป็นผู้เรียงและพิมพ์

ผู้เรียง/พิมพ์

คำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก กรณีไม่มีพินัยกรรม

ข้อ ๑. ผู้ร้องเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาย ข. โดยจดทะเบียนสมรส ณ สำนัก
ทะเบียนอำเภอเมือง.....จังหวัด.....ปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายใบสำคัญการ

สมรส เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑

ผู้ร้องมีบุตรด้วยกันกับ.....๓ คน คือ

๑.....

๒.....

๓.....

ปรากฏตามบัญชีเครือญาติ เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๒

ข้อ ๒. เมื่อวันที่.....นาย ข.....ได้ถึงแก่กรรมลงด้วยโรคมะเร็งในตับ ณ
โรงพยาบาลรามธิบดี แขวงทุ่งพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปรากฏตามสำเนาภาพถ่าย
ใบมรณบัตร เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๓

ในขณะที่ นาย ข. ยังมีชีวิตอยู่ นาย ข. มีภูมิลำเนาอยู่ ณ บ้านเลขที่.....

แขวง.....เขต.....กรุงเทพมหานคร และมีทรัพย์สินซึ่งเป็นสินส่วนตัวและสิน
สมรสทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ และสิทธิในทรัพย์สินอื่นๆ คิดเป็นเงิน
ประมาณ.....บาท โดยไม่ปรากฏว่า นาย ข. ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้แก่บุคคลใด
และมีได้แต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นผู้จัดการมรดก ฉะนั้น ทรัพย์สินอันเป็นมรดกทั้งหมดของ นาย
ข. จึงตกให้แก่ผู้ร้องและบรรดาทายาททั้งหลาย ปรากฏตามบัญชีทรัพย์สิน เอกสารท้ายคำร้องหมาย
เลข ๔

ข้อ ๓. ผู้ร้องและทายาทของ.....นาย.ข.....ตามบัญชีเครือญาติ เอกสารท้ายคำร้องหมาย
เลข ๒ ได้ตกลงยินยอมให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ นาย
ข..... เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๕

แต่เนื่องจากผู้ร้องและทายาทอื่นๆ ไม่สามารถที่จะเข้าไปจัดการรวบรวมและแบ่งปัน
ทรัพย์มรดกให้แก่บรรดาทายาทของ.....นาย ข.ได้ เพราะทรัพย์มรดกตามบัญชีทรัพย์สินอันดับที่
๑,๒ และ ๓ เป็นที่ดิน โฉนด ผู้ร้องได้ไปทำการติดต่อกับเจ้าพนักงานที่ดินประจำท้องถื่น เพื่อขอ
แก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ใน โฉนด แต่เจ้าพนักงานที่ดินประจำท้องถื่นแจ้งว่า ไม่อาจ
แก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ใน โฉนดได้ จนกว่าศาลจะได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการมรดก
ของ.....นาย ข.....เสียก่อน

ผู้ร้องจึงมีความจำเป็นที่จะต้องร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของนาย ข..... โดยผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ นาย ข.....เจ้ามรดก เพื่อจัดการรวบรวมและแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาท ต่อไป

ผู้ร้องเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่เป็นบุคคลที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่จะเป็นผู้จัดการมรดก กล่าวคือ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือบุคคลไร้ความสามารถ หรือเป็นบุคคลล้มละลายแต่อย่างใด

อาศัยเหตุดังได้ประทานกราบเรียนมาแล้วข้างต้น ผู้ร้องจึงขอศาลได้โปรดทำการไต่สวน และมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ นาย ข.(ผู้วายชนม์) ต่อไปด้วย
ขอศาลได้โปรดอนุญาต

คำร้องขอครอบครองทรัพย์สิน

ที่ดินมีโฉนด

ข้อ ๑. ผู้ร้องเป็นผู้ครอบครองที่ดินบางส่วนของที่ดิน โฉนดเลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ของ นาย จ.....ทางด้านทิศตะวันออกของที่ดิน โฉนดดังกล่าว เนื้อที่ประมาณ.....ไร่เศษ ดังปรากฏตามแผนที่สังเขปแสดงการครอบครองที่ดิน.....โฉนด เอกสารท้ายคำร้อง

ผู้ร้องได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวข้างต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๕ โดยความสงบ และโดยเปิดเผย ด้วยเจตนาเป็นเจ้าของตลอดมาจนปัจจุบันนี้ โดยไม่มีผู้ใดเข้ามาเกี่ยวข้องหรือขัดขวางคัดค้านแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงเป็นผู้ครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวโดยปรกฏตามกฎหมาย

ข้อ ๒. ผู้ร้องได้ร้องขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขอกออกโฉนดให้แก่ผู้ร้องสำหรับที่ดินที่ผู้ร้องได้ครอบครองปรกฏดังกล่าวในคำร้องข้อ ๑ แต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออกโฉนดให้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงขอศาลได้โปรดมีคำสั่งว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินบางส่วนของที่ดิน โฉนดเลขที่.....ตามคำร้องข้อ ๑ เพื่อผู้ร้องจะได้นำคำสั่งของศาลไปแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด.....ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไขทางทะเบียนให้ผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินบางส่วนของที่ดิน โฉนดเลขที่ดังกล่าวข้างต้น ขอศาลได้โปรดอนุญาต

การเขียน

คำร้อง คำแถลง

ความหมาย

- **คำร้อง** หมายถึง คำคู่ความที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ยื่นต่อศาล เพื่อแจ้งความประสงค์ ให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีคำสั่ง แต่งตั้ง หรืออาจจะเป็นการขอให้ศาลมีคำสั่งรับรอง หรือคุ้มครอง สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งของคู่ความผู้ยื่นคำร้อง ซึ่งในการยื่นคำร้องนี้ ผู้ยื่นจะต้องสำเนาคำร้องให้แก่คู่ความฝ่ายอื่นด้วย
- **คำแถลง** หมายถึง คำแถลงที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้แถลงความ ประสงค์ต่อศาล เพื่อให้ศาลทราบ หรือเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาต ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งคำแถลงนี้ ในเวลายื่นต่อศาล ผู้ยื่นไม่ต้อง สำเนาคำแถลงให้แก่คู่ความฝ่ายอื่น

หลักการในการทำคำร้อง คำแถลง

- หลักการอันสำคัญมี ๓ ประการ คือ
 ๑. คิดอยู่ในระหว่างการทำอะไร
 ๒. เหตุแห่งการยื่นคำร้อง
 ๓. ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งว่าอย่างไร

๑. คดีอยู่ในระหว่างการทำอะไร

- ในการทำคำร้อง คำแถลงนั้น ต้องเริ่มต้นด้วยการแจ้งให้ศาลทราบ
ในคำร้อง คำแถลงว่า ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างการทำอะไร หรืออยู่
ในระหว่างกำลังดำเนินการในเรื่องอะไรอยู่ เช่น
- “คดีนี้ โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแล้วในวันนี้ ในข้อหาหรือฐานความผิด
ขี้บไล้ ละเมิด และเรียกค่าเสียหาย”
- “คดีนี้ ศาลได้โปรดนัดชี้สองสถานในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา
๐๙.๐๐ นาฬิกา”
- “คดีนี้ ศาลได้โปรดนัดสืบพยานโจทก์ และจำเลย ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม
๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา”
- “คดีนี้ ศาลได้โปรดมีคำพิพากษาแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙”

๒. เหตุแห่งการยื่น

- ภายหลังจากที่ได้แจ้งต่อศาลว่าคดีอยู่ในระหว่างการทำอะไรแล้วนั้น ต่อมาต้องแจ้งเหตุแห่งการยื่นคำร้อง คำแถลง เพื่อให้ศาลทราบถึงสาเหตุ ความเป็นมา หรือเหตุขัดข้อง เช่น
- “เนื่องด้วยจำเลยมีภูมิลำเนาที่แน่นอนตามฟ้องโจทก์จริง รายละเอียดปรากฏตามรายการทะเบียนราษฎร เอกสารแนบท้ายคำแถลงนี้” (คำแถลงปิดหมาย)
- “เนื่องด้วยคดีนี้ เจ้าพนักงานเดินหมาย นำส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยไม่ได้ รายละเอียดปรากฏตามรายงานการเดินหมายในสำนวนคดีนี้ โจทก์ขอประทานทราบเรียนต่อศาลที่เคารพว่า จำเลยมีภูมิลำเนาที่แน่นอนตามฟ้องโจทก์จริง รายละเอียดปรากฏตามรายการทะเบียนราษฎร เอกสารแนบท้ายคำแถลงฉบับนี้” (คำแถลงปิดหมาย)

๓. ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งอย่างไร

- เมื่อผู้ร้อง หรือผู้แถลง ได้อ้าง เหตุแห่งการยื่นคำร้อง คำแถลง ตามข้อ ๒. ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต่อมาต้องแจ้งความประสงค์ ให้ศาลทราบว่าการให้ศาลมีคำสั่งในคำร้อง หรือคำแถลง ว่าอย่างไร เช่น
- “ดังนั้น ในการนำส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลย หาก ไม่พบจำเลย หรือจำเลยไม่ยอมรับ หรือไม่มีผู้ได้รับหมายเรียกและ สำเนาคำฟ้องไว้แทนโดยชอบ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ขอศาลได้โปรดมีคำสั่ง ให้ปิดหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องไว้ ณ ภูมิลำเนาของจำเลยตาม ฟ้องโจทก์ด้วย ขอศาลได้โปรดอนุญาต” (คำแถลงปิดหมาย)

ตัวอย่างคำแถลงขอสืบหาที่อยู่จำเลย

ข้อ ๑. คดีนี้ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาล เมื่อวันที่.....แต่ยังไม่สามารถส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องของโจทก์ให้แก่จำเลยได้ รายละเอียดปรากฏตามรายงานการเดินทางหมาย ของเจ้าพนักงานแล้วนั้น

โจทก์ขอยืนยันว่า โจทก์เคยติดต่อจำเลยได้ตามภูมิลำเนาที่ระบุในคำฟ้อง แต่เพื่อความถูกต้องชัดเจนโจทก์มีความประสงค์ขออนุญาตสืบหาภูมิลำเนาของจำเลยใหม่ ภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันนี้ เพื่อเสนอศาล และนำส่งหมายเรียกพร้อมสำเนาคำฟ้องของโจทก์ให้แก่จำเลยอีกครั้งหนึ่ง ขอศาลได้โปรดอนุญาตด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....ผู้แถลง

คำแถลงฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....ทนายความโจทก์ เป็นผู้เรียง/พิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียง/พิมพ์

ตัวอย่างคำแถลงขอระบุพยานเพิ่มเติม

ข้อ ๑. คดีนี้ศาลได้โปรดนัดสืบพยานโจทก์ในวันนี้

คดีนี้โจทก์ได้ยื่นบัญชีพยานไว้แล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่
ยังบกพร่องอยู่ โจทก์จึงมีความประสงค์ขอระบุบัญชีพยาน เพิ่มเติม ครั้งที่
๑ จำนวน ๕ อันดับ โดยโจทก์ได้แนบบัญชีพยานมาพร้อมคำแถลงนี้แล้ว
ฉบับลงวันที่วันนี้ ขอศาลได้โปรดรับไว้ ขอศาลได้โปรดอนุญาต.

ควรมีครบแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ

นายโจทก์

คำแถลงฉบับนี้ ข้าพเจ้านาย
และพิมพ์

นายความโจทก์ เป็นผู้เรียง

ลงชื่อ

ผู้เรียงและพิมพ์

ตัวอย่าง คำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดให้โจทก์ ชนะคดีโดยจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

ข้อ ๑. คดีนี้ ศาลได้โปรดนัดไต่สวนคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล
ในวันที่ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เนื่องจากพนักงานเดินหมายนำส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่
จำเลย ได้โดยวิธีปิดหมายโดยชอบแล้ว และครบกำหนดให้จำเลยยื่นคำให้การใน
วันที่.....แต่ปรากฏว่าจำเลยมิได้ ยื่นคำให้การภายในกำหนดแต่อย่างใด ย่อม
ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

ข้อ ๒. โจทก์จึงเรียนมาเพื่อขอศาลได้โปรดมีคำสั่งให้จำเลยขาดนัดยื่น
คำให้การและมีคำพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีโดยวิธีขาดนัด เพื่อประโยชน์แห่ง
ความยุติธรรม ขอศาลได้โปรดอนุญาต

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ

คำร้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า

ลงชื่อ

นายโจทก์

นายโจทก์ เป็นผู้เรียงและพิมพ์

ผู้เรียงและพิมพ์

การยื่นคำร้อง คำขอ คำแถลง

ในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

เนื้อหาที่จะปฏิบัติในศาล	เลขมาตรา	ต้องทำเป็น
จำเลยขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก่อนที่จะยื่นคำให้การ	ม.6	คำร้อง
ขอให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์สั่งให้ศาลชั้นต้นจำหน่ายคดีหรือโอนคดี	ม.8	คำร้อง
ขอให้ศาลอุทธรณ์สั่งคดีพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์ไว้ก่อน	ม.9	คำร้อง
กรณีไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาได้โดยเหตุผลวิสัย	ม.10	คำร้อง
การยื่นคำคัดค้านผู้พิพากษาศาลมาตรา 11	ม.13	คำร้อง
คำร้องหรือคำขอที่ทำในศาลโดยไม่ต้องทำเป็นหนังสือ	ม.21	คำแถลง
ขอให้ศาลสั่งขยายหรือย่อระยะเวลาตาม ป.วิ.แพ่ง หรือตามที่ศาลกำหนดไว้	ม.23	คำร้อง
ขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย	ม.24	คำร้อง
ขอให้ศาลสั่งกำหนดวิธีการคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างพิจารณา	ม.25	คำร้อง
คัดค้านข้อถาม คำสั่งหรือคำชี้ขาดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาของศาล	ม.26	คำแถลง
ขอให้ศาลสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ	ม.27	คำร้อง
ขอให้ศาลสั่งรวมพิจารณาคดี (จะแถลงไว้ในคำให้การก็ได้)	ม.28	คำร้อง
ขอให้ศาลสั่งแยกการพิจารณาคดี	ม.29	คำร้อง
ขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในเมืองต่างประเทศ	ม.34	คำแถลง
ขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดการนั่งพิจารณา ณ สถานที่อื่นหรือในวันหยุดงาน	ม.35	คำแถลง

ขอให้ศาลพิจารณาคดีโดยไม่เปิดเผย	ม.36	คำแถลง
ขอให้ศาลเลื่อนการพิจารณาคดี เพราะต้องรอคำวินิจฉัยเรื่องอื่นก่อน	ม.39	คำร้อง
ขอให้ศาลเริ่มพิจารณาคดีที่เลื่อนการพิจารณาคตามวรรคแรก	ม.39 2.2	คำร้อง
ขอเลื่อนการพิจารณาคดี (กรณีไม่ได้เสนอด้วยวาจาต่อหน้าศาล)	ม.40	คำร้อง
ขอให้เจ้าพนักงานพร้อมแพทย์ไปตรวจดูความหรือบุคคลที่อ้างว่าป่วย	ม.41	คำขอ
ขอเข้าเป็นผู้ความแทนผู้ล้มหรือขอให้ศาลหมายเรียกทายาทเข้ามา	ม.42,43	คำร้อง
แจ้งให้ศาลทราบถึงการเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม	ม.45 2.1	คำร้อง
แจ้งให้ศาลทราบถึงการตั้งผู้แทนหรือทนายความขึ้นใหม่	ม.45 2.2	คำร้อง
ขอแสดงเหตุอันควรสงสัยว่าโบมอบอำนาจปลอม	ม.47	คำร้อง
ขอให้คู่ความหรือบุคคลภายนอกส่งสำเนาเอกสารต่อศาล กรณีเอกสารสูญหาย	ม.53	คำร้อง
ขอตรวจ ขอคัดสำเนาหรือขอให้จำศาลคัดสำเนาและรับรอง	ม.54	คำแถลง
ขอให้ศาลสืบสวนถึงความสามารถของคู่ความก่อนมีคำพิพากษา	ม.56	คำร้อง
ขอร้องสอดหรือขอให้ศาลหมายเรียกบุคคลใดเข้าเป็นผู้ความร่วม	ม.57	คำร้อง
ตัวความแต่งตั้งบุคคลใดให้รับเงินหรือทรัพย์สินจากศาล	ม.63	โบมอบฉันทะ
ขอรับเงินหรือทรัพย์สินตามโบมอบฉันทะ	ม.63	คำแถลง
คู่ความหรือทนายความแต่งตั้งให้บุคคลอื่นใดทำแทนบางอย่าง	ม.64	โบมอบฉันทะ
ขอถอนตนจากการเป็นทนายความในคดีนั้น	ม.65	คำร้อง
ขอให้สอบสวนอำนาจผู้แทนตัวความหรือนิติบุคคล	ม.66	คำร้อง
ขอให้ศาลส่งส่งหมายทางไปรษณีย์	ม.73 ทวี	คำแถลง
ขอให้ศาลส่งปิดหมาย (คำคู่ความ)	ม.79	คำแถลง
ขอให้ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลย ณ ภูมิลำเนาของราชอาณาจักร	ม.83 จิตวา	คำร้อง

ขอให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลย ณ ภูมิลำเนาของราชอาณาจักรไทย		
ปิดประกาศหน้าศาล	ม.83 อัญญา	คำร้อง
ขอยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมภายใน 15 วัน นับแต่วันสืบพยาน	ม.88 2.2	คำแถลง
ขอยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมภายในเวลาที่ตาม 2.1 และ 2.2	ม.88 2.3	คำร้อง
ขอส่งสำเนาเอกสารก่อนวันนัดสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน	ม.90	คำแถลง
ขอส่งสำเนาเอกสารตามบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม	ม.90 2.2	คำแถลง
ขอจัดการอื่นสำเนาเอกสารและขอขึ้นต้นฉบับแทน	ม.90 2.4	คำร้อง
ขอให้ศาลเผชิญสืบหรือตั้งผู้เชี่ยวชาญ	ม.99	คำขอ
ขอให้ศาลสอบถามคู่ความฝ่ายอื่นว่าจะรับข้อเท็จจริงหรือไม่ (ทำด้วยวาจา)	ม.100 2.2	คำแถลง
ขอให้ศาลสืบพยานหลักฐานไว้ก่อน	ม.101	คำร้อง
ขอส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น	ม.102	คำแถลง
ขอหมายเรียกพยานบุคคล	ม.106	คำขอ
ขอให้เรียกพยานที่เบิกความขัดกันมาสอบถาม	ม.119	คำขอ
ขอให้คู่ความฝ่ายที่อ้างส่งต้นฉบับเอกสาร	ม.122 2.2	คำขอ
ฝ่ายที่อ้างเอกสารแถลงให้ทราบถึงความไม่สามารถส่งต้นฉบับ	ม.122 2.2 (1)	คำร้อง
ฝ่ายที่อ้างเอกสารแถลงถึงอุปสรรคหรือเหตุขัดข้องในการนำต้นฉบับมาศาล	ม.122 2.2 (2)	คำร้อง
ขอให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งและบุคคลที่ครอบครองส่งต้นฉบับเอกสารที่อ้างเป็นพยาน	ม.123	คำร้อง
ขออนุญาตคัดค้านการอ้างเอกสารภายหลังการสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จแต่ก่อนศาล		
พิพากษา	ม.125 2.2	คำร้อง
ขอรับต้นฉบับวัตถุพยานคืนโดยส่งสำเนาหรือภาพถ่ายไว้แทน(แถลงด้วยวาจาได้)	ม.127 ทวิ	คำแถลง
ขอให้ศาลแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	ม.129	คำขอ

การทำ คำให้การ

หลักกฎหมาย

- ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑ (๕)
- “คำให้การ หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆ ซึ่ง คู่ความฝ่ายหนึ่งยกข้อต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้องตามที่ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ นอกจากคำแถลงการณ์”
- ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง
- ให้จำเลยแสดงโดยชัดแจ้งในคำให้การว่า จำเลยยอมรับ หรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วน รวมทั้งเหตุแห่งการนั้น

ประเภทของคำให้การ

๑. คำให้การที่เป็นคำรับ

๑.๑. คำให้การที่เป็นคำรับโดยตรง

๑.๒. คำให้การที่เป็นคำรับเกิดจากการไม่ปฏิเสธคำฟ้อง

๑.๓. คำให้การที่เป็นคำรับเกิดจากการที่จำเลยไม่ให้การถึง

๑.๔. คำให้การที่เป็นคำรับเกิดจากการที่ให้การไม่แสดงโดยชัดแจ้งว่ารับหรือปฏิเสธ

๑.๕. คำให้การที่เป็นคำรับเกิดจากที่ให้การขัดกันเอง

๒. คำให้การปฏิเสธ

๓. คำให้การต่อสู้คดีในข้อกฎหมาย

๑. คำให้การที่เป็นคำรับ

- ป.วิ.พ.มาตรา ๘๔ ได้วางหลักเอาไว้ว่า
- “ให้หน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงนั้นตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้าง”
- และบัญญัติบทยกเว้นว่า
- “แต่ว่า (๑) คู่ความไม่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้จักอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้ง หรือซึ่งศาลเห็นว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว...”
- คำให้การที่เป็นคำรับ กฎหมายยอมให้ถือว่าการรับกันของคู่ความยุติได้โดยไม่ต้องสืบพยาน โดยถือว่าไม่ก่อให้เกิดเป็นข้อพิพาทแห่งคดี โจทก์จึงไม่ต้องนำสืบในเรื่องนั้นอีก

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากการ ไม่ปฏิเสธคำฟ้อง

- เช่น
- โจทก์ฟ้องหย่า โดยอ้างเหตุหย่ามาในคำฟ้อง และขอแบ่งทรัพย์สินด้วย
- จำเลยให้การต่อสู้ว่าโจทก์มิใช่ภริยาของจำเลย และทรัพย์สินที่ฟ้องเป็นของมารดาจำเลย

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากการ ไม่ปฏิเสธคำฟ้อง

- เช่น
- โจทก์ฟ้องหย่า โดยอ้างเหตุหย่ามาในคำฟ้อง และขอแบ่งทรัพย์สินด้วย
- จำเลยให้การต่อสู้ว่าโจทก์มิใช่ภริยาของจำเลย และทรัพย์สินที่ฟ้องเป็นของมารดาจำเลย
- **ดังนั้น จำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีเหตุจะหย่า จะว่าจำเลยปฏิเสธการเป็นภริยาแล้ว จะถือว่าปฏิเสธการหย่าด้วยในตัวไม่ได้ จำเลยต้องให้การโดยชัดแจ้งว่ายอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วน มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง**

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากการ ไม่ปฏิเสธคำฟ้อง

- โจทก์ฟ้องว่าก่อนฟ้องโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะให้จำเลยและบริวารอยู่อาศัยในที่พิพาทอีกต่อไป จำเลยและบริวารเพิกเฉย
- จำเลยไม่ได้ให้การปฏิเสธโดยชัดแจ้งในส่วนนี้ คงปฏิเสธเพียงว่าโจทก์ไม่เคยมีหนังสือบอกเลิกสัญญา ให้จำเลยทราบล่วงหน้า

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากการ ไม่ปฏิเสธคำฟ้อง

- โจทก์ฟ้องว่าก่อนฟ้องโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะให้จำเลยและบริวารอยู่อาศัยในที่พิพาทอีกต่อไป จำเลยและบริวารเพิกเฉย
- จำเลยไม่ได้ให้การปฏิเสธโดยชัดแจ้งในส่วนนี้ คงปฏิเสธเพียงว่าโจทก์ไม่เคยมีหนังสือบอกเลิกสัญญา ให้จำเลยทราบล่วงหน้า
- ถือว่าจำเลยให้การรับว่าก่อนฟ้องโจทก์บอกเลิกการเช่าด้วยวาจาให้จำเลยทราบล่วงหน้าแล้ว เมื่อกฎหมายไม่ได้บังคับต้องบอกเลิกเป็นหนังสือ ถือว่าโจทก์ได้บอกเลิกแล้ว

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากจำเลยไม่ให้การถึง

- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องจักรทำให้เกิดไฟไหม้
- จำเลยให้การว่าบางครั้งใช้เครื่องจักรตอนกลางวันน้อย ก็ต้อง
ใช้ในเวลากลางคืนชัดเจน เหตุที่ไฟไหม้เพราะเกิดจาก
กระแสไฟฟ้าลัดวงจร

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากจำเลยไม่ให้การถึง

- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้เครื่องจักรทำให้เกิดไฟไหม้
- จำเลยให้การว่าบางครั้งใช้เครื่องจักรตอนกลางวันน้อย ก็ต้อง
ใช้ในเวลากลางคืนชัดเจน เหตุที่ไฟไหม้เพราะเกิดจาก
กระแสไฟฟ้าลัดวงจร
- **ดังนี้ ถือจำเลยไม่ได้ปฏิเสธว่าไม่ได้ใช้เครื่องจักรในคืนวันเกิด
เหตุ ถือว่าจำเลยรับว่าในคืนเกิดเหตุจำเลยใช้เครื่องจักร แล้ว
ไฟฟ้าลัดวงจรเป็นเหตุให้ไฟไหม้โรงงานของจำเลย แล้วลูกถาม
ไปไหม้บ้านโจทก์**

ตัวอย่าง : คำให้การรับ โดยเกิดจากการที่ให้การไม่แสดง
โดยชัดแจ้งว่ารับหรือปฏิเสธ

- เช่น
- นอกจากที่จำเลยให้การต่อไปนี้ ขอให้ถือว่าปฏิเสธฟ้อง
- นอกจากที่ให้การไว้แล้ว ถือว่าปฏิเสธ
- จำเลยไม่ทราบ ไม่รับรอง
- นอกจากจำเลยจะให้การรับโดยชัดแจ้งในเรื่องใดแล้ว จำเลย
ขอปฏิเสธฟ้องทั้งสิ้น

(กรณีเหล่านี้ถือเป็นคำให้การปฏิเสธที่ไม่ชัดแจ้ง)

ตัวอย่าง : คำให้การรับโดยเกิดจากที่ให้การขัดกันเอง

- การเรียงคำให้การจำเลยจะต้องยืนยันไปในทางใดทางหนึ่งเพียงทางเดียว จะให้การทั้งสองทางไม่ได้ ซึ่งอาจส่งผลให้จำเลยไม่มีประเด็นจะนำสืบ เช่น
- จำเลยให้การตอนแรกว่าไม่เคยทำสัญญากับโจทก์ และไม่ทราบว่าโจทก์วางมัดจำไว้ แต่ตอนหลังกลับให้การว่าจำเลยไม่ต้องคืนเงินมัดจำให้โจทก์ เพราะหักเป็นค่าเสียหายที่โจทก์ก่อขึ้นกับห้องเช่าที่ส่งมอบคืน ดังนี้เป็นคำให้การที่ขัดแย้งกัน ไม่ชัดเจนว่าจำเลยให้โจทก์เช่าห้องและรับเงินมัดจำไว้หรือไม่ เป็นคำให้การที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่มีประเด็นนำสืบ

ต้องทำเป็นหนังสือ

- ทำเป็นหนังสือ : ตามแบบพิมพ์ของศาล
- **แบบพิมพ์คำให้การ** : จะมีชื่อศาล ช่องสำหรับกรอกว่าบุคคลใดเป็นโจทก์ บุคคลใดเป็นจำเลย
- มีลักษณะคล้ายคำร้องคำแถลง
- **ไม่มีแบบพิมพ์ท้ายคำให้การ**

คำให้การจำเลย แบบ (๑๑)

ด้านหลัง

b

(๑๑)

คำให้การจำเลย

สำนักงานคดี

คดีหมายเลขคดีที่ _____ /๒๕_____

คดีหมายเลขคดีที่ _____ /๒๕_____

ศาล _____

วันที่ _____ เดือน _____ พุทธศักราช ๒๕_____

ความ _____

ระหว่าง { _____ โจทก์
_____ จำเลย

จำเลย _____ จำเลย

เลขประจำตัวประชาชน --- ชื่อจริง _____

สัญชาติ _____ อาชีพ _____ เกิดวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ อายุ _____ ปี

อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ถนน _____ ตรอก/ซอย _____

ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____ จังหวัด _____

รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ _____

ให้ทราบคำฟ้องคดีแล้ว ขอให้ทราบที่ขอกล่าวต่อไปนี้

ชื่อ _____

ขมขณ ขอ _____ จำเลยคดีข้อนี้ _____ ถ้าไม่พร้อมที่จะกล่าวทราบแล้ว

_____ จำเลย

Blank lined area for writing on the back of the document.

ขั้นตอนการทำคำให้การ

๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒. ต้องเขียนให้ชัดเจนว่า ยอมรับ หรือ ปฏิเสธ ข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วน
๓. ข้ออ้างแห่งการปฏิเสธจะต้องมีรายละเอียดข้อเท็จจริง
๔. เรียบเรียงและสรุปตอนท้าย

๔. การเรียบเรียงและข้อสรุปตอนท้าย

- เริ่มต้นแต่ข้อเท็จจริงที่รับกันได้
- ประเด็นที่โจทก์มีภาระการพิสูจน์ก่อน
- ประเด็นที่จำเลยมีภาระการพิสูจน์ก่อน
- ส่วนท้ายควรเขียนให้ได้ความว่า ขอให้ศาลยกฟ้อง เช่น อาจเขียนว่า “อาศัยเหตุดังที่กราบเรียนมาขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความอย่างสูงแทนจำเลย”

ข้อสังเกตการทำคำให้การ

- จำเลยต้องยื่นคำให้การ หากไม่ยื่นภายในกำหนดมีผลให้จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคหนึ่ง แต่ศาลอาจรับไว้เป็นคำแถลงการณ์
- แต่จำเลยอาจยื่นคำร้อง ขออนุญาตยื่นคำให้การ โดยอ้างเหตุสุดวิสัยตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๒๓ หรือ
- มาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่า ประสงค์จะต่อสู้คดี กับแสดงให้ศาลเห็นว่า ไม่ได้จงใจหรือมีเหตุอันสมควร ตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคหนึ่ง

ข้อสังเกตการทำคำให้การ

- ประเด็นตามคำฟ้องของโจทก์ข้อใดที่จำเลยให้การยอมรับก็ถือว่าเป็นข้อที่จำเลย**รับแล้วตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๘๔ (๑)**
- หากประเด็นข้อใดที่จำเลยปฏิเสธ ย่อมเกิดเป็นประเด็นข้อพิพาท ซึ่งอาจมีทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย
- ในกรณีที่เป็น**ปัญหาข้อเท็จจริง**จะเป็นเรื่องที่คุณ่ความต้องนำสืบตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๗
- แต่หากเป็น**ปัญหาข้อกฎหมาย** ศาลสามารถวินิจฉัยได้โดยคุณ่ความไม่ต้องนำสืบ

ข้อสังเกตการทำคำให้การ

- ปัญหาเกี่ยวกับการยกข้อต่อสู้ในเรื่องอายุความเป็นข้อต่อสู้ในคำให้การ
 - ในส่วนคำฟ้องโจทก์ไม่ต้องบรรยายว่าฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความเพราะมิใช่สภาพแห่งข้อหา
 - แต่ในคำให้การ จำเลยต้องแสดงเหตุแห่งการปฏิเสธที่ทำให้สิทธิเรียกร้องของโจทก์นั้นขาดอายุความขึ้นกล่าวอ้างด้วย มิฉะนั้น ถือเป็นคำให้การไม่ชัดเจน

ตัวอย่างคำให้การจำเลยและประเด็นข้อพิพาท

- คำให้การจำเลยคดีละเมิด

๑. พ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ กล่าวคือ...
๒. โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย กล่าวคือ...
๓. พ้องโจทก์ขาดอายุความ ๑ ปี ตาม ป.พ.พ. ๔๔๘ วรรคแรก กล่าวคือ...
๔. จำเลยมิได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ กล่าวคือ...
๕. เมื่อจำเลยมิได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้อง และค่าเสียหายนั้นสูงเกินกว่าความเป็นจริง กล่าวคือ...

- ประเด็นข้อพิพาท

๑. พ้องโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่?
๒. โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่?
๓. พ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่?
๔. จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่?
๕. จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด?

ตัวอย่างคำให้การจำเลยและประเด็นข้อพิพาท

- คำให้การจำเลยคดีผิดสัญญา

๑. ฟ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ กล่าวคือ...
๒. โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย กล่าวคือ...
๓. ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ ปี ตาม ป.พ.พ. กล่าวคือ...
๔. จำเลยมิได้เป็นฝ่ายผิดสัญญาต่อโจทก์ กล่าวคือ...
๕. เมื่อจำเลยมิได้เป็นฝ่ายผิดสัญญาต่อโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าปรับให้โจทก์ หรือจำเลยจึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือดอกเบี้ยให้กับโจทก์

- ประเด็นข้อพิพาท

- ๑. ฟ้องโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่?
 ๒. โจทก์มีอำนาจฟ้องขอคืนค่าปรับจากจำเลยหรือไม่?
 ๓. ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่?
 ๔. จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาต่อโจทก์หรือไม่?
 ๕. จำเลยต้องรับผิดชอบค่าปรับหรือชดใช้ค่าเสียหายหรือดอกเบี้ยให้แก่โจทก์หรือไม่เพียงใด?

การทำ
คำให้การ
และฟ้องแย้ง

บทบัญญัติ

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาแพ่ง
- มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม บัญญัติว่า
- จำเลยจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ แต่ถ้าฟ้องแย้งนั้น เป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมแล้ว ให้ศาลสั่งให้ จำเลยฟ้องเป็นคดีต่างหาก

ข้อสังเกตการเขียนฟ้องแย้ง

- **ฟ้องแย้งเป็นสิทธิของจำเลย**ที่จะต้องฟ้องแย้งมาในคำให้การหรือยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑๗๙ วรรค ๓
- **กฎหมายมิได้บังคับให้จำเลยฟ้องแย้งมาในคำให้การ** แต่ให้จำเลยเลือกฟ้องแย้งมาในคำให้การหรือจะฟ้องเป็นคนดีใหม่ก็ได้
- ฟ้องแย้งเป็นเรื่องจำเลยฟ้องโจทก์ **จำเลยจะฟ้องแย้งจำเลยด้วยกันไม่ได้**
- **ฟ้องแย้งต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับฟ้องเดิม** หากฟ้องแย้งเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม ศาลจะสั่งไม่รับฟ้องแย้งและสั่งให้จำเลยไปฟ้องเป็นคนดีใหม่
- **ฟ้องแย้งจะต้องเป็นกรณีที่มีข้อโต้แย้งสิทธิหน้าที่กับโจทก์** จะอ้างสิทธิหน้าที่ของผู้อื่นมาฟ้องแย้งไม่ได้

ฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- **กรณีเกี่ยวข้องกันพอที่จะรวมพิจารณาที่ชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้** เช่น
- ฟ้องให้รื้อรั้วที่รุกที่ดิน จำเลยต่อสู้กรรมสิทธิ์และฟ้องแย้งให้โจทก์รื้อกันศาลที่นำฝนตกลงในที่ดินจำเลยได้ (ฎ.๕๗/๒๕๑๘)
- โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจำเลยข้อหาหมิ่นประมาทที่ลงข่าวในหนังสือพิมพ์ และยังฟ้องเป็นคดีอาญาหลายคดี จำเลยจึงฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องคดีอาญา เป็นเหตุให้จำเลยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีอาญา ดังนี้ ฟ้องแย้งเกี่ยวกับฟ้องเดิมที่สามารถพิจารณาพิพากษารวมกันได้ (ฎ.๗๐๘/๒๕๒๕)

ฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- กรณีเป็นสิทธิที่เกิดจากมูลกรณีตามสัญญาเดียวกัน ถือว่าเป็นฟ้องแย้งที่เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิม เช่น
- ฟ้องโจทก์กล่าวหาว่า จำเลยกระทำผิดสัญญาจ้างแรงงาน การที่จำเลยฟ้องแย้งให้โจทก์รับผิดชอบใช้ค่าช่อมรณนัตของลูกค้าให้แก่จำเลยโดยอ้างว่าโจทก์ปฏิบัติผิดต่อหน้าที่นั้น ย่อมเป็นกรณีที่จำเลยกล่าวหาว่าโจทก์กระทำผิดต่อสัญญาจ้างแรงงานเช่นเดียวกัน สิทธิตามฟ้องแย้งของจำเลยจึงเป็นสิทธิซึ่งเกิดจากมูลกรณีสัญญาจ้างแรงงานเดียวกัน ถือว่าฟ้องแย้งโจทก์เกี่ยวกับฟ้องเดิม จำเลยมีอำนาจฟ้อง (ฎ.๑๔๘๐/๒๕๓๒)

ฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- กรณีโจทก์ฟ้องจำเลยเรื่องผิดสัญญา จำเลยฟ้องแย้งเกี่ยวกับเรื่องที่สืบเนื่องมาจากสัญญาที่โจทก์ฟ้องนั้น เช่น
- ฟ้องเรียกเงินตามตั๋วแลกเงิน จำเลยให้การว่า โจทก์ผิดสัญญาอันเป็นมูลที่จำเลยรับรองตั๋วแลกเงิน จำเลยจึงงดจ่ายเงิน จำเลยฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายที่โจทก์ผิดสัญญานั้นด้วย ดังนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับฟ้องเดิม จำเลยฟ้องแย้งได้ (ฎ. ๘๕๗/๒๕๑๘)

ฟ้องแย้งที่ไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- ฟ้องเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หากจำเลยฟ้องแย้งทรัพย์สินอื่นไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินตามที่โจทก์ฟ้อง ถือว่าฟ้องแย้งไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม เช่น
- โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยออกจากที่ดินโจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า โจทก์อาศัยอยู่ในที่ดินของจำเลยอีกแปลงหนึ่ง ขอให้ขับไล่เช่นเดียวกัน เมื่อเป็นการขับไล่ออกจากที่ดินคนละแปลง ฟ้องแย้งจึงเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมจะฟ้องแย้งมาในคำให้การไม่ได้ (ฎ.๓๗๔/๒๕๒๕)

ฟ้องแย้งที่ไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- กรณีที่ทรัพย์สินพิพาทถูกฟ้องแย้งเป็นทรัพย์สินพิพาทเกี่ยวกับฟ้องเดิม แต่ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาคนละเรื่องไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม ก็ถือว่าไม่เป็นฟ้องแย้งที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ เช่น
- ฟ้องว่าจำเลยผิดสัญญาฝากทรัพย์สิน เพราะมิได้ใช้ความระมัดระวัง และฝีมือสูงวรรักษาสินค้า เป็นเหตุให้น้ำท่วมสินค้าเสียหาย จำเลยให้การว่าน้ำท่วมสูงขึ้นอย่างรวดเร็วสุดวิสัยที่จะป้องกันได้ และฟ้องแย้งว่า โจทก์สลักหลังใบประทวนสินค้าตามฟ้องและมอบสินค้าจำหน่ายแก่จำเลยโดยได้รับเงินไปครบถ้วน แต่โจทก์ไม่ชำระ แม้จะเป็นทรัพย์สินเดียวกัน แต่อาศัยมูลเหตุให้ใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาต่างกัน ฟ้องแย้งจึงไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม (ฎ.๒๘๖๔/๒๕๔๑)

ฟ้องแย้งที่ไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม

- ฟ้องแย้งเป็นคนละเรื่องกับฟ้องเดิม เช่น
- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยซื้อสินค้าและรับสินค้าไปจากโจทก์ครบถ้วนแล้ว จำเลยได้ชำระค่าสินค้านี้ดังกล่าวด้วยเช็ค แต่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขาย โจทก์จึงเป็นฟ้องที่บังคับให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขาย ไม่ได้ขอบังคับชำระหนี้ตามเช็คโดยเฉพาะ ฟ้องแย้งของจำเลยและคำขอบังคับให้โจทก์คืนเช็คให้จำเลยจึงไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม (ฎ.๖๔๙๖/๒๕๔๐)

แนวทางในการเขียนฟ้องแย้ง

๑. เขียนคำให้การสู้คดีไว้เป็นประเด็นบางส่วนก่อน ตามแนวทางการเขียนคำให้การ
๒. เขียนประเด็นข้อเท็จจริงที่ฝ่ายจำเลยถูกโต้แย้งสิทธิเพื่อตั้งประเด็นในการเขียนฟ้องแย้ง
๓. ส่วนท้ายฟ้องแย้งนั้นจะต้องมีคำขอท้ายฟ้องแย้ง แต่คำขอท้ายฟ้องแย้งไม่มีแบบพิมพ์ศาล จึงใช้แบบพิมพ์คำให้การแบบ ๔๐ ก. แทน
๔. เอกสารท้ายฟ้องแย้ง

(การเขียนฟ้องแย้ง เขียนเฉพาะประเด็นที่จำเลยถูกโต้แย้งสิทธิหรือโจทก์กระทำการเป็นการโต้แย้งสิทธิของจำเลย โดยไม่ต้องไปเริ่มต้นใหม่หมด)

คำให้การและฟ้องแย้งคดีจ้างทำของ

คำให้การและฟ้องแย้ง

ข้อ ๑. จำเลยรับว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยมี..... นาย .ง.....เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและมีอำนาจกระทำการแทนโจทก์

ข้อ ๒. จำเลยขอให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ว่า จำเลยมิได้ปฏิบัติผิดสัญญาจ้างทำ ตาม เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๓ แต่อย่างไร กล่าวคือ โจทก์จำเลยได้ตกลงทำสัญญาจ้างทำอุปกรณ์ ฟาสฟูคส์ โดยมีวัตถุประสงค์ในข้อตกลงว่า สิ่งของหรืออุปกรณ์ที่โจทก์รับจ้างทำดังกล่าวนั้นจะ ต้องถูกต้องตามข้อตกลง และมีสภาพเรียบร้อยอุปกรณ์ทุกชิ้นสามารถทำงานได้ผลตามที่ได้ทำ ความตกลงไว้ เช่น เครื่องดูดควัน สามารถดูดควันได้ เป็นต้น หากโจทก์ทำการงานที่รับจ้างทำ ไม่ได้ตามข้อตกลง โจทก์ยินดีชดใช้ค่าเสียหายตามสมควร ปราบฏารายละเอียดตามหมายเหตุท้าย สัญญาจ้างทำ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๓ แผ่นที่ ๑ แต่ปรากฏว่าสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่โจทก์จัด ทำและนำไปติดตั้งให้แก่จำเลยนั้น มีความชำรุดบกพร่องและผิดตามข้อตกลงในสาระสำคัญ หลายประการ เช่น เครื่องดูดควันไม่สามารถดูดควันได้

ต่อมาจำเลยจึงได้แจ้งให้โจทก์จัดการแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นไปตามข้อตกลง แต่โจทก์ ไม่สามารถจัดการแก้ไขได้ จำเลยจึงได้บอกเลิกสัญญากับโจทก์เพราะสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่ โจทก์นำไปติดตั้งนั้นไม่เป็นไปตามข้อตกลงและไม่สามารถใช้ประโยชน์ในกิจการของจำเลยได้

และได้แจ้งให้โจทก์จัดการขนส่งของหรืออุปกรณ์ที่นำไปติดตั้งคืนไป ฉะนั้น โจทก์จึงเป็นฝ่ายปฏิบัติผิดสัญญา และไม่มีสิทธิที่จะต้องคืนเงินมัดจำค่าจ้างที่เหลืออีก ๓๕,๐๐๐ บาท จากจำเลย แต่โจทก์มีหน้าที่ที่จะต้องคืนเงินมัดจำจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยอีกด้วย โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายและไม่มีอำนาจฟ้อง

ข้อ ๓. จำเลยขอให้การต่อผู้ว่า จำเลยยังไม่ได้รับมอบสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่โจทก์กล่าวอ้างตามฟ้องแต่ประการใด เพราะสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่โจทก์นำไปติดตั้งนั้นชำรุดบกพร่องและผิดตามข้อตกลง ดังได้ประทานกราบเรียนมาแล้วตาม ข้อ ๒. ต่อมาจำเลยได้แจ้งให้โจทก์ทำการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลง โจทก์จึงได้แจ้งแก่จำเลยว่าให้ทดลองใช้สิ่งของหรืออุปกรณ์ดังกล่าวไปก่อน ๑ เดือน โดยยังมีต้องชำระเงินส่วนที่เหลือ แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนด ๑ เดือนแล้ว โจทก์ก็มิได้ทำการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อตกลงได้ จนจำเลยต้องบอกเลิกสัญญาในที่สุด ฉะนั้น โจทก์จึงยังมีได้ส่งมอบและจำเลยยังมีได้รับมอบสิ่งของหรืออุปกรณ์ดังกล่าวตามฟ้อง

ข้อ ๔. การกระทำของโจทก์ตามข้อ ๒. และข้อ ๓. ดังกล่าวข้างต้น ทำให้จำเลยได้รับความเสียหาย ดังต่อไปนี้

๔.๑.....

๔.๒. ค่าเสียหายจากการที่จำเลยได้วางมัดจำไว้กับโจทก์เป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐บาท(ห้าพันบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้นจำนวน.....บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) จำเลยจึงขอถือเอา คำให้การนี้เป็นฟ้องแย้งของจำเลยต่อ โจทก์ และขอศาลได้โปรดพิจารณาพิพากษาและบังคับ โจทก์ตามฟ้องแย้งของจำเลยดังต่อไปนี้

๑. ให้พิพากษายกฟ้องโจทก์

๒. ให้โจทก์ชำระเงินค่าเสียหายเป็นเงิน.....บาท(.....)และเงินมัดจำจำนวน ๕,๐๐๐ บาท(ห้าพันบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท(.....)ให้แก่จำเลย พร้อมด้วยแก่เบี้ยในอัตราร้อยละ ๗ ครั้งต่อปีในต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ ฟ้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่าโจทก์จะชำระให้แก่จำเลยเสร็จสิ้น

ข้อ ๓. ให้โจทก์จัดการรถยนต์หรือนำสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่นำมาติดตั้งในร้านของจำเลย ออกไปจากร้านของจำเลย และหากโจทก์ไม่จัดการก็ขอให้ศาลได้โปรดมีคำพิพากษาให้ จำเลยจัดการให้บุคคลภายนอกทำการดังกล่าวแทน โจทก์ โดยให้โจทก์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ข้อ ๔. ให้โจทก์ชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลยด้วย

การเขียนคำให้การแก้ฟ้องแย้ง

- กรณีจำเลยฟ้องแย้งแล้วส่งคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยแก่โจทก์
- เมื่อโจทก์ได้รับสำเนาคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยแล้ว โจทก์มีหน้าที่ยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้งภายใน ๑๕ วัน เช่นเดียวกัน
- การยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ควรตรวจให้ชัดเจนว่ามีประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่เพียงใด
- ส่วนประเด็นอื่นที่ไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรกล่าวซ้ำในคำให้การแก้ฟ้องแย้งอีก
- บางครั้งโจทก์อาจเขียนแต่ข้อความเพียงว่า “โจทก์ขอปฏิเสธฟ้องแย้งของจำเลย โดยถือข้อเท็จจริงตามที่โจทก์ได้บรรยายไว้ในคำฟ้องเดิม” ก็ได้ หากไม่มีข้อเท็จจริงใหม่เกิดขึ้นในฟ้องแย้ง

เพิ่มเติม

**ปัญหาข้อเท็จจริง
กับปัญหาข้อ
กฎหมาย**

ปัญหาข้อเท็จจริงต่างจากปัญหาข้อกฎหมาย อย่างไร ?

- **ความหมาย :**
- **ปัญหาข้อเท็จจริง** เป็นปัญหาเกี่ยวกับการโต้แย้งดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐานของศาล หรือปัญหาในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสืบพยาน
- **ปัญหาข้อกฎหมาย** เป็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความตัวบทกฎหมาย หรือปัญหาการนำเอาข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว มาปรับวินิจฉัยกับตัวบทกฎหมาย [**หรือที่เรียกว่า ปัญหาหาหรือบท**]

ตัวอย่างปัญหาข้อเท็จจริง

- ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีโดยอาศัยพยานหลักฐาน
- ปัญหาดุลพินิจของศาลในเรื่องต่างๆ
- ปัญหาการโต้เถียงข้อเท็จจริงที่ศาลรู้เห็นได้เอง หรือ
- ปัญหาการนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมาย
- ปัญหาการโต้เถียงข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมาย

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น

- **ปัญหาว่ามีการกระทำเกิดขึ้นหรือไม่** เมื่อใด เช่น จำเลยทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ จำเลยกู้เงินโจทก์หรือไม่ จำเลยแย่งการครอบครองไปเมื่อไร
- **ปัญหาว่ามีสิ่งใดอยู่หรือไม่** เช่น มีสิ่งอกริมตลิ่งหรือไม่ มีทางสาธารณะหรือไม่ มีเอกสารอยู่หรือไม่
- **ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจของบุคคล** เช่น รู้หรือไม่ สุจริตหรือไม่ จงใจหรือไม่

ปัญหาการใช้ดุลพินิจในเรื่องต่างๆ

- การใช้ดุลพินิจของศาลจำเป็นต้องอาศัยข้อเท็จจริงในแต่ละคดีเป็นเครื่องวินิจฉัย
- การใช้ดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน
- การใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายความและค่าสินไหมทดแทน
- การใช้ดุลพินิจในกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่มีกฎหมายกำหนดให้ใช้ดุลพินิจได้ เช่น การส่งเลื่อนคดี หรือการสั่งตัดพยาน เป็นต้น

ปัญหาที่ศาลรู้ได้เอง

- การโต้เถียงข้อเท็จจริงที่ศาลรู้เห็นได้เอง แม้มิได้มีการนำสืบตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง (๑) “ (๑) คู่ความไม่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้ง...”
- การนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายตรงข้าม

ปัญหาการโต้เถียงข้อเท็จจริงที่นำไปสู่ข้อกฎหมาย

- ผู้อุทธรณ์ยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้าง แต่ข้อเท็จจริงที่จะนำมาปรับกับข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง ไม่ได้เป็นไปตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย
- ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยข้อกฎหมายนั้นได้ ข้อเท็จจริงต้องเป็นที่ยุติก่อนว่าเป็นไปตามอุทธรณ์หรือไม่ จึงเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ตัวอย่างปัญหากฎหมาย

- ปัญหาความ**มีอยู่และการบังคับใช้**ของกฎหมาย
- ปัญหาการวินิจฉัยโดย**ปรับกฎหมาย**เข้ากับข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติ
- ปัญหา**การตีความ**
- ปัญหาการชี้สองสถาน การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบถูกต้อง
- ปัญหาว่าศาล**ฟังข้อเท็จจริงฝ่าฝืน**ข้อห้ามของกฎหมาย
- ปัญหาว่า**ดำเนินกระบวนการพิจารณาผิด**กฎหมาย

ปัญหาความมีอยู่และการบังคับใช้ของกฎหมาย

- กฎหมายไทย : ศาลต้องนำกฎหมายมาปรับใช้ โดยคู่ความไม่ต้องนำสืบ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- กฎหมายต่างประเทศ : หากเถียงว่ามีอยู่หรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง
- หากรับกันแล้วว่ากฎหมายบัญญัติอย่างไร แต่เถียงกันว่าจะตีความอย่างไร เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ปัญหาการวินิจฉัยโดยปรับกฎหมายกับข้อเท็จจริง

- ได้เถียงว่า ข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว หากนำมาปรับกับข้อกฎหมายแล้วจะให้ผลอย่างไร
- หรือหลักกฎหมายที่ศาลนำมาปรับถูกต้องหรือไม่

ปัญหาการตีความ

- ปัญหาการตีความซึ่งเป็นหน้าที่ของศาล อันมีหลักเกณฑ์การตีความอยู่ในกฎหมายหลายเรื่อง เช่น :
- การตีความกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔
- การตีความคำคู่ความตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๗ เช่น
- > ฟ้องเคลือบคลุมหรือไม่ > คำฟ้องอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่

ปัญหาการชี้สองสถาน

- การกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบถูกต้องหรือไม่
- ต้องพิจารณาจากคำคู่ความและคำแถลงของคู่ความ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๑๘๓

ปัญหาศาลรับฟังข้อเท็จจริงฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่

- ปัญหาว่าศาลฟังข้อเท็จจริงฝ่าฝืนข้อห้ามของกฎหมาย มิใช่ควรเชื่อฟังหรือไม่เพียงใด ซึ่งเป็นดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริง เช่น
 - รับฟังพยานหลักฐานนอกสำนวนหรือผิดจากพยานหลักฐานในสำนวนหรือไม่
 - รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ปัญหาการดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดกฎหมาย

- ถ้าฟังได้ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาไป อย่างไร แล้ว ปัญหาว่ากระบวนการพิจารณาที่ทำไปนั้นชอบหรือไม่ ย่อมเป็นปัญหาข้อกฎหมาย เช่น
- การดำเนินกระบวนการพิจารณาช้า
- การดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้อน

การพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

- ต้องพิจารณาที่เหตุเท่านั้น ไม่ต้องสนใจกับผลตามที่คุณุทธธณ์กล่าวอ้าง เพราะการเขียนคำฟ้องคุณุทธธณ์มีวิธีบิดผันเพื่อให้เห็นเป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- คุณุทธธณ์อ้างว่ารับฟังข้อเท็จจริงนอกสำนวน ต้องพิจารณาก่อนว่าที่อ้างเป็นจริงหรือไม่
 - > ถ้าจริง เป็นการผิดหลักเกณฑ์ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
 - > ถ้าไม่จริง เป็นการโต้แย้งดุลพินิจศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

...ในฐานะทนายความผู้เป็นนักกฎหมายสาขา
หนึ่ง ไม่เพียงนิ่งเฉยต่อการแสดงความคิดเห็น
และในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้เป็น
ประโยชน์ต่อประชาชน เพราะประชาชนส่วน
ใหญ่ยังไม่รักกฎหมายอย่างแท้จริง หากสิ่งใดที่
ดำเนินอยู่ในสังคมทุกวันนี้เป็นไปโดยไม่ถูกต้อง
ด้วยความยุติธรรมแล้ว นักกฎหมายที่ดีไม่เพียงนิ่ง
เฉยเสีย ควรแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต โต้แย้ง
เหตุผลเพื่อความถูกต้อง และเพื่อความเป็นธรรม
ของบ้านเมือง หากนักกฎหมายสามารถกระทำ
ได้เช่นนี้แล้ว ย่อมเป็นกำลังส่วนหนึ่ง ที่ทำให้
บ้านเมืองเจริญไปได้...

พระบรมราชาบาท

ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

Cr. Rith Veerachayluk

จบคำบรรยาย